

ΑΡΧΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Ετήσια Έκθεση 2011

Επιστημονική επεξεργασία κειμένων:
Άριστος Τσιάρτας - Γιώργος Κακότας
Αρχή κατά των Διακρίσεων

Επεξεργασία στατιστικών στοιχείων:
Γιώργος Κακότας - Ελισάβετ Χρίστου
Αρχή κατά των Διακρίσεων

Γλωσσική επιμέλεια:
Άντρη Κούλλη
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκδότης:
 Γ.Τ.Π. 280/2012-300

ISSN: 1986-3004

Σχεδιασμός:

Σπύρος Τσιώρης

Εκτύπωση:
Zavallis Litho Ltd

Αρχή κατά των Διακρίσεων

**Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως
και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

Era House, Διαγόρου 2
1097 Λευκωσία

Τηλέφωνο: (+357) 22405500

Τηλεομοιότυπο: (+357) 22672881

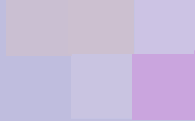
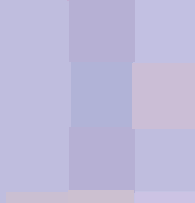
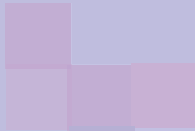
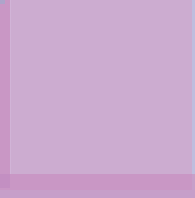
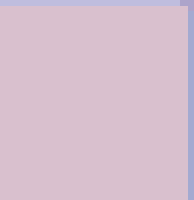
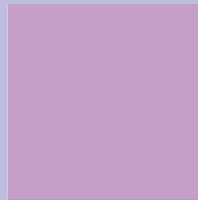
Ηλεκτρονική Διεύθυνση: anti-discrimination@ombudsman.gov.cy

Ιστοσελίδα: www.no-discrimination.gov.cy

ΑΡΧΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2011

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΠΙΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	7	4. Τέλεση του μυστηρίου της εξομολόγησης στα σχολεία (ΑΚΡ 42/2010)	37
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	11	5. Εκπαίδευση των Ρομά μαθητών στα δημόσια σχολεία και μη διδασκαλία στοιχείων της ιστορίας και κουλτούρας τους (ΑΚΡ 18/2008)	39
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	15	6. Παραχώρηση προσφυγικού καθεστώτος σε ομοφυλόφιλη αιτήτρια ασύλου (ΑΚΡ 68/2011, ΑΚΡ 70/2011)	40
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ	19	7. Έκδοση εγγράφων διαμονής σε Έλληνες υπηκόους οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο νόμιμα πριν την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΑΚΡ 168/2008 κ.ά.)	41
1. Συναντήσεις με οργανωμένους φορείς και συμμετοχή σε εκδηλώσεις	19	8. Απόκτηση της κυπριακής υπηκοότητας από πρόσωπα των οποίων ο ένας γονέας είναι Τουρκοκύπριος και ο άλλος αλλοδαπός, ο οποίος εισήλθε ή διαμένει παράνομα στην Κύπρο (ΑΚΡ 33/2008 κ.ά.)	43
2. Αναβάθμιση της ιστοσελίδας που παρέχει πληροφορίες ειδικά για θέματα διακρίσεων	20	ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ	49
3. Άλλες δράσεις με σκοπό την ενημέρωση	21	1. Αντιμετώπιση πρόσφατων περιστατικών ρατσιστικής βίας από την Αστυνομία (ΑΚΡ/ΑΥΤ. 2/2011)	49
ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	25	2. Εγγραφή αλλοδαπών μαθητών στα σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης (ΑΚΡ ΑΥΤ 2/2009, ΑΚΡ 66/2010)	50
Παρεμβάσεις προς το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης	25	ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ	55
Παρέμβαση προς το Υπουργείο Εσωτερικών	27	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	59
Παρέμβαση προς την Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων	27	1. Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο EQUINET	59
Παρέμβαση προς το Υπουργείο Άμυνας	28	2. Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά Συνέδρια/Σεμινάρια	59
ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ	31	3. Συμμετοχή στην Εθνική Ομάδα Εργασίας κατά των Διακρίσεων	61
1. Μεταχείριση των ατόμων με νομική υστέρηση σχετικά με την παροχή συγκεκριμένων διευκολύνσεων (ΑΚΡ 95/2009)	31	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	65
2. Χειρισμός αιτήματος καταβολής σύνταξης χρείας από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΑΚΡ 19/2011)	32		
3. Παραχώρηση σύνταξης χρείας στις περιπτώσεις μακρόχρονης και σταθερής ελεύθερης συμβίωσης (ΑΚΡ 48/2011)	35		

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η Αρχή κατά των Διακρίσεων συνέχισε και κατά το 2011 τη δράση της προς την κατεύθυνση της εξάλειψης των διακρίσεων και του ρατσισμού, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και μορφών παρέμβασης.

Η υποβολή Εκθέσεων με συγκεκριμένες εισηγήσεις και συστάσεις για αντιμετώπιση φαινομένων ρατσισμού και διακρίσεων σε γενικότερο επίπεδο, αποτέλεσε το επίκεντρο της δράσης της Αρχής. Σημαντική υπήρξε και η διαμεσολαβητική δραστηριότητα που ανέπτυξε, στα πλαίσια της οποίας, με γραπτές ή/και προφορικές παρεμβάσεις, πέτυχε τη διευθέτηση αρκετών εκκρεμοτήτων και την ικανοποίηση συγκεκριμένων αιτημάτων από πρόσωπα που κατήγγειλαν διάκριση εις βάρος τους.

Ιδιαίτερα σημαντική, λόγω των ευρύτερων κοινωνικών και θεσμικών προεκτάσεων που έχει το θέμα, ήταν η γραπτή Τοποθέτηση στην οποία προχώρησε η Αρχή τον Δεκέμβριο του 2011, αναφορικά με την ανάγκη νομικής κατοχύρωσης της χωρίς γάμο συμβίωσης μεταξύ, τόσο ετερόφυλων, όσο και ομόφυλων ζευγαριών.

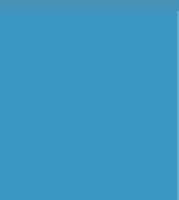
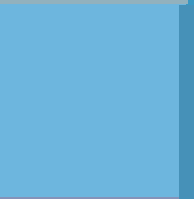
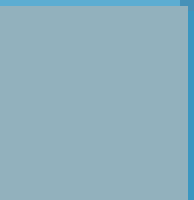
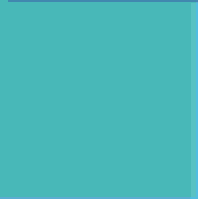
Επίσης, κατά το 2011, η Αρχή συνέχισε τη δράση της για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών για θέματα διακρίσεων, κυρίως μέσα από την ενεργή συμμετοχή σε εκδηλώσεις που διοργάνωσαν φορείς ή οργανώσεις προάσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η παρούσα Έκθεση υποβάλλεται μέσα σε ένα κοινωνικό περιβάλλον που είναι επιβαρυνόμενο από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, οι οποίες, δυστυχώς, παρέχουν πρόσφορο έδαφος για την καλλιέργεια ξενοφοβικών αντιλήψεων και την εκδήλωση ρατσιστικών συμπεριφορών, ενίοτε και βίαιων. Οι συνθήκες αυτές έχουν ευνοήσει και την υιοθέτηση τα τελευταία χρόνια, πολιτικών και θεσμικών ρυθμίσεων που σταδιακά οδήγησαν στην αφαίρεση ή υπόσκαψη βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων από ευάλωτες ομάδες, κυρίως μεταναστευτικής καταγωγής, όπως την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και ευημερίας. Το γεγονός αυτό αντιστακλάται μέσα από τη θεματολογία των καταγγελιών που λαμβάνει η Αρχή.

Μέσα σε αυτά τα δεδομένα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Αρχή κατά των Διακρίσεων να εντείνει τις προσπάθειες της και να αυξήσει τα επίπεδα εγρήγορης της, σε ό,τι αφορά στον αγώνα καταπολέμησης του ρατσισμού και των διακρίσεων και την προαγωγή της ισότητας για την απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διακρίσεις.

Ελίζα Σαββίδου

Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Η παρούσα ετήσια Έκθεση αποτυπώνει τη δράση της Αρχής κατά των Διακρίσεων για το 2011. Συνοπτικά, κατά τη διάρκεια του χρόνου, υποβλήθηκε και εξετάστηκε από την Αρχή ένας μεγάλος αριθμός ατομικών καταγγελιών, ενώ έγιναν και αρκετές παρεμβάσεις και δράσεις στο πλαίσιο των ευρύτερων αρμοδιοτήτων της Αρχής, οι οποίες αποσκοπούσαν στην πρόληψη, διαμεσολάβηση ή εκπαίδευση της κοινωνίας για θέματα ρατσισμού και διακρίσεων.

Ο συνολικός αριθμός των υποθέσεων που εξετάστηκαν κατά το έτος 2011, κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με το 2010. Η φύση και η ευρύτητα των θεμάτων που εξέτασε η Αρχή, όπως φαίνεται στην παρούσα Έκθεση, αποτελούν σαφή ένδειξη ότι η κυπριακή κοινωνία χαρακτηρίζεται πλέον από παραδοσιακές και νέες μορφές ετερότητας που χρήζουν σεβασμού, νομικής αναγνώρισης και αποτελεσματικής προστασίας. Παρόλ' αυτά, ο αριθμός των υποθέσεων που υποβάλλονται κατ' έτος για διακρίσεις δεν κρίνεται αντιπροσωπευτικός της έντασης και της οξύτητας των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν ευπαθείς ομάδες. Με την έννοια αυτή καθίσταται προφανής η ανάγκη δραστηριοποίησης της Αρχής στον ιδιωτικό τομέα με δράσεις ενημέρωσης για το εύρος των αρμοδιοτήτων της και ενθάρρυνσης υποβολής καταγγελιών από θύματα διακρίσεων.

Τούτο που διαπιστώνεται τον τελευταίο καιρό είναι ότι η οικονομική κρίση και οι πρακτικές και πολιτικές που εφαρμόστηκαν τα τελευταία δύο χρόνια με σκοπό τη μείωση των κρατικών εξόδων, έχουν επιτείνει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή οι πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και έχουν διαβρώσει σε σημαντικό βαθμό το γενικότερο πλέγμα των δικαιωμάτων τους. Επιπρόσθετα, από τις καταγγελίες διαπιστώνεται, δυστυχώς και έξαρση των φαινομένων ξενοφοβίας και ρατσισμού τα οποία μάλιστα, σε κάποιες περιπτώσεις, έχουν εκδηλωθεί με βίαιες συμπεριφορές.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαίο να προστατευτούν από τις διακρίσεις οι πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, και, αποτελεί πρόκληση για την Αρχή κατά των Διακρίσεων, με τις δράσεις και παρεμβάσεις της, να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών με νηφαλιότητα, διάλογο και σεβασμό στην αξιοπρέπεια όλων των προσώπων.

Άριστος Τσιάρτας

Προϊστάμενος Αρχής κατά των Διακρίσεων

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ
ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Το βασικό πεδίο δράσης της Αρχής, όπως αυτό καθορίζεται από την ευρωπαϊκή και την εγχώρια νομοθεσία, είναι η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, ηλικίας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής και, γενικά, η προώθηση της ίσης μεταχείρισης.

Το πεδίο αυτό, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, εκτείνεται και καλύπτει τους τομείς της κοινωνικής προστασίας, κοινωνικής ασφάλισης, κοινωνικών παροχών, υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευσης, συμμετοχής σε σωματεία και επαγγελματικές οργανώσεις και πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης.

Η κύρια θεσμική αρμοδιότητα και ενασχόληση της Αρχής είναι η διερεύνηση ατομικών καταγγελιών για επιφύλαξη διακρίσεων και η παροχή ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα αυτών των διακρίσεων. Πέραν από την αρμοδιότητα αυτή, όμως, υπάρχουν και άλλες, θεσμικά κατοχυρωμένες, δυνατότητες δράσης που εκτείνονται σ' ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, προληπτικού, ενημερωτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα. Κυριότερες από αυτές τις δυνατότητες δράσης είναι:

- *Η προαγωγή των αρχών της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων και η παροχή ίσων ευκαιριών ανεξαρτήτως φυλετικής, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, κοινότητας, γλώσσας, ηλικίας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων.*
- *Η λήψη μέτρων για την πρακτική εφαρμογή των νομοθετικών προνοιών που διέπουν ή απαγορεύουν μεταχείριση που συνιστά απαγορευμένη διάκριση τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.*
- *Η επιβολή μέτρων κυρωτικού χαρακτήρα.*
- *Η σύνταξη Κωδίκων Πρακτικής.*

- Η διεξαγωγή ερευνών και στατιστικών μελετών για θέματα διακρίσεων.
- Η εξέταση θεμάτων αναφορικά με τις διακρίσεις είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτημα προσώπων ή οργανώσεων.
- Ο συντονισμός δράσης των κρατικών Αρχών και η γενικότερη ευαισθητοποίηση της διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών για τα θέματα των διακρίσεων.

Προϊστάμενος της Αρχής κατά των Διακρίσεων είναι ο Άριστος Τσιάρτας, Πρώτος Λειτουργός του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως. Η Αρχή στελεχώνεται από τον Λειτουργό Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως Α΄, Γιώργο Κακότα, από τις Λειτουργούς Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως, Νάσια Διονυσίου, Μελίνα Τριγγίδου, Θέκλα Δημητριάδου, Κάλια Καμπανελλά, Κατερίνα Χαρίτου, Ζηναΐδα Ονουφρίου και τη Βοηθό Γραμματειακό Λειτουργό Ελισάβετ Χρίστου. Όλα τα στελέχη της Αρχής ασκούν, παράλληλα, καθήκοντα στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

1. Συναντήσεις με οργανωμένους φορείς και συμμετοχή σε εκδηλώσεις

Η Αρχή συνέχισε και κατά το 2011 τη δράση της για ενημέρωση προσώπων, οργανώσεων ή θεσμών για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι ακόλουθες δράσεις:

- Συμμετοχή και ομιλία της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε εκδήλωση, στις 14 Σεπτεμβρίου 2011, την οποία διοργάνωσε η οργάνωση ACCEPT σε συνεργασία με την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, για συζήτηση του θέματος «Ισότητα ΛΟΑΔ (Λεσβίες, Ομοφυλόφιλοι, Αμφισεξουαλικοί, Διαφυλικοί)- Γιατί στο μέλλον και όχι από σήμερα; Η νομική ρύθμιση σχέσεων ομόφυλων ζευγαριών».
- Συμμετοχή και ομιλία του Προϊστάμενου της Αρχής κ. Άριστου Τσιάρτα σε Ημερίδα που διοργάνωσε, στις 15 Απριλίου 2011, ο Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού, με θέμα «Σεξουαλικός Προσανατολισμός στην Κύπρο: Χαρτογράφηση του κοινωνικοπολιτικού κλίματος, των εμπειριών και αναγκών».
- Συνάντηση του Προϊστάμενου της Αρχής κ. Άριστου Τσιάρτα και του Λειτουργού Α΄ της Αρχής κ. Γιώργου Κακότα, στις 12 Απριλίου 2011, με εκπροσώπους του Minority Rights Group International και της Οργάνωσης ΚΙΣΑ, με σκοπό τη συζήτηση Έκθεσης-Έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιώματα Μειονοτήτων: Μια συνεισφορά στο κυπριακό πρόβλημα».
- Ο Προϊστάμενος της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας και η Λειτουργός της Αρχής κα Θέκλα Δημητριάδου συναντήθηκαν, στις 2 Απριλίου 2011, με εκπροσώπους της Οργάνωσης Amnesty International UK. Στα πλαίσια της συνάντησης συζητήθηκε το θέμα των δικαιωμάτων των άτυπων μεταναστών και των αιτητών ασύλου.

- Συμμετοχή και ομιλία της Λειτουργού της Αρχής κας Ζηναΐδας Ονουφρίου σε Συνέδριο που διοργανώθηκε, στις 23 Φεβρουαρίου 2011, στην Τεχνική Σχολή Μακάριος Γ΄, με θέμα «Σεβασμός, Ευθύνη, Αλληλεγγύη».
- Η Λειτουργός της Αρχής κα Θέκλα Δημητριάδου προσφώνησε και παρακολούθησε Σεμινάριο που έγινε στις 12 Δεκεμβρίου 2011, με θέμα «Ευαισθητοποίηση στους τομείς της μη διάκρισης και της ισότητας για οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών». Το Σεμινάριο διοργανώθηκε από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς Human European Consultancy και Migration Policy Group, με τοπικό εταίρο την οργάνωση «Συμφιλίωση».

2. Αναβάθμιση της ιστοσελίδας που παρέχει πληροφορίες ειδικά για θέματα διακρίσεων

Το 2010, με χρηματοδότηση που εξασφαλίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του κοινοτικού προγράμματος «PROGRESS», η Αρχή κατά των Διακρίσεων και η Αρχή Ισότητας, η οποία επίσης λειτουργεί στα πλαίσια του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατασκεύασαν μία ιστοσελίδα που παρέχει πληροφορίες ειδικά για θέματα διακρίσεων. Η ιστοσελίδα - η οποία βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.no-discrimination.gov.cy - ήταν αρχικά διαθέσιμη μόνο στην ελληνική γλώσσα.

Κατά το 2011, προωθήθηκε η μετάφραση κειμένων της ιστοσελίδας, ώστε αυτά να είναι διαθέσιμα και στην τουρκική και αγγλική γλώσσα. Επίσης, εμπλουτίστηκε το Αρχείο στο οποίο αναρτούνται τα Πορίσματα/Εκθέσεις /Τοποθετήσεις των δύο Αρχών.

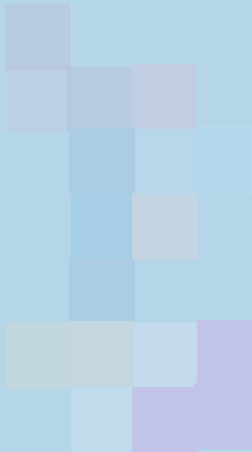
Σήμερα, μέσα από την ιστοσελίδα, ο πολίτης μπορεί να ενημερωθεί στα ελληνικά, τουρκικά και αγγλικά για το ιστορικό σύστασης των δύο Αρχών, τις αρμοδιότητές τους, και γενικά για τον τρόπο που τα θύματα διακρίσεων μπορούν να αναζητήσουν βοήθεια και προστασία από τις Αρχές. Η ιστοσελίδα παρέχει επιπλέον και στις 3 γλώσσες, τη δυνατότητα διαδικτυακής (on-line) υποβολής καταγγελίας ή άλλης επικοινωνίας.

3. Άλλες δράσεις με σκοπό την ενημέρωση

Επιπρόσθετα, η Αρχή παρέχει συχνά πληροφορίες και στοιχεία για θέματα ρατσισμού και διακρίσεων σε διάφορους φορείς που απευθύνονται απευθείας κοντά της, όπως: διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς, ερευνητικά κέντρα, δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς καθώς επίσης και φοιτητές ή άλλους ενδιαφερόμενους πολίτες. Για την παραχώρηση των πληροφοριών αυτών, συχνά συμπληρώνονται ερωτηματολόγια και συντάσσονται επιστολές που περιέχουν στατιστικά στοιχεία για τη δράση της Αρχής και πληροφορίες για υποθέσεις που εξετάστηκαν και Εκθέσεις που υποβλήθηκαν.

ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Στη βάση των θεσμικών της δυνατοτήτων, η Αρχή κατά των Διακρίσεων έδωσε και κατά το έτος 2011, έμφαση στη διαμεσολαβητική δραστηριότητα. Όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια, οι διαμεσολαβήσεις έγιναν σε περιπτώσεις που διαπιστώθηκε εκ πρώτης όψεως βασιμότητα της καταγγελίας και οι παρεμβάσεις - γραπτώς ή/και προφορικά - της Αρχής προς τις εμπλεκόμενες δημόσιες Αρχές, είχαν ως αποτέλεσμα τη διευθέτηση εκκρεμοτήτων ή/και την ικανοποίηση συγκεκριμένων αιτημάτων των καταγγελλόντων.

Χαρακτηριστικές περιπτώσεις στις οποίες υπήρξε διαμεσολάβηση/παρέμβαση της Αρχής με θετική κατάληξη, είναι οι ακόλουθες:

Παρεμβάσεις προς το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης

- Δύο Ευρωπαίες πολίτιδες και ένας Ευρωπαίος πολίτης υπέβαλαν καταγγελίες, κατά του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, σχετικά με τη μη προώθηση αιτήσεών τους να εγγραφούν ως Ευρωπαίοι πολίτες που διαμένουν στην Κύπρο, στη βάση των διατάξεων της νομοθεσίας που διέπει την ελεύθερη διακίνηση και εγκατάσταση των Ευρωπαίων πολιτών στην Κύπρο. Μετά από παρεμβάσεις της Αρχής, αρχικά γραπτές και ακολούθως προφορικές, το αρμόδιο Τμήμα ολοκλήρωσε τη διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων και προχώρησε στην εγγραφή των καταγγελλόντων και στην παραχώρηση σε αυτούς των σχετικών βεβαιώσεων (Βεβαιώσεις Εγγραφής τύπου MEU1).
- Εφτά πρόσωπα, πολίτες και πολίτιδες τρίτων χωρών που είναι παντρεμένοι/παντρεμένες με Ευρωπαίους πολίτες, προσέφυγαν στην Αρχή σε σχέση με την καθυστέρηση του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης να εξετάσει αιτήσεις τους για άδεια παραμονής τύπου MEU2, η οποία παραχωρείται σε υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι είναι μέλη οικογενειών Ευρωπαίων πολιτών. Μετά από παρεμβάσεις της Αρχής, για κάθε περίπτωση ξεχωριστά, το αρμόδιο Τμήμα ολοκλήρωσε τη διαδικασία εξέτασης των αιτήσεων και παραχώρησε στους καταγγέλλοντες τις σχετικές άδειες.

- Κύπρια πολίτιδα που είναι παντρεμένη με πολίτη τρίτης χώρας προσέφυγε στην Αρχή αναφορικά με καθυστέρηση του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης να παραχωρήσει άδεια παραμονής στο σύζυγό της. Κατόπιν παρέμβασης της Αρχής, η άδεια παραχωρήθηκε.
- Κύπριος πολίτης υπέβαλε καταγγελία αναφορικά με καθυστέρηση του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης να παραχωρήσει ειδικό δελτίο διαμονής στη σύζυγό του που είναι πολίτιδα τρίτης χώρας. Στα πλαίσια της έρευνας, η Αρχή ενημέρωσε γραπτώς τη Διευθύντρια του Τμήματος για την υπόθεση, επισημαίνοντας ότι, λόγω της καθυστέρησης, η σύζυγος του καταγγέλλοντα δεν μπορούσε να ταξιδέψει στην πατρίδα της, για οικογενειακούς λόγους. Μετά από την παρέμβαση αυτή, το Τμήμα προώθησε την αίτηση και εξέδωσε το ειδικό δελτίο διαμονής.
- Κύπρια πολίτιδα κατήγγειλε στην Αρχή την αντιμετώπιση που τυχάνει ο σύζυγός της, πολίτης τρίτης χώρας, από το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, κυρίως σε σχέση με το ότι σε αυτόν παραχωρούνταν άδειες παραμονής μικρής διάρκειας (ενός χρόνου), με αποτέλεσμα την ταλαιπωρία της οικογένειας. Το θέμα αφορούσε στο ευρύτερο ζήτημα της διαφορετικής μεταχείρισης, που συχνά τυχάνουν πολίτες τρίτων χωρών που είναι παντρεμένοι με Κύπριους, σε σχέση με πολίτες τρίτων χωρών που είναι μέλη οικογενειών Ευρωπαίων πολιτών, στους οποίους - στη βάση άλλης νομοθεσίας που ρυθμίζει ειδικά τα θέματα των Ευρωπαίων πολιτών που εγκαθίστανται στην Κύπρο - παραχωρούνται άδειες παραμονής με πενταετή ισχύ. Μετά από παρέμβαση της Αρχής, το Τμήμα παραχώρησε στον σύζυγο της καταγγέλλουσας άδεια παραμονής χρονικής διάρκειας πέντε χρόνων.
- Πολίτης τρίτης χώρας υπέβαλε καταγγελία κατά του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης σχετικά με την καθυστέρηση έκδοσης σε αυτόν άδειας παραμονής. Μετά από παρέμβαση της Αρχής, η εξέταση της αίτησης του καταγγέλλοντα ολοκληρώθηκε και η άδεια παραμονής εκδόθηκε.
- Η Αρχή έλαβε καταγγελία από Ελληνίδα υπήκοος που ζει στην Κύπρο με την εφτάχρονη κόρη της, αναφορικά με τη μη αφαίρεση των στοιχείων της από

τον κατάλογο των απαγορευμένων προσώπων (stop-list), στην οποία είχαν τοποθετηθεί το 1998, όταν ακόμη είχε υπηκοότητα τρίτης χώρας. Στα πλαίσια της έρευνας, η Αρχή ενημέρωσε γραπτώς τη Διευθύντρια του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης για την καταγγελία και αφού σημείωσε το γεγονός ότι, στο μεταξύ, η καταγγέλλουσα απέκτησε ελληνική υπηκοότητα και εξασφάλισε άδεια παραμονής, με βάση τις διατάξεις του Νόμου που διέπει τη διαμονή των Ευρωπαίων πολιτών στην Κύπρο, ζήτησε να πληροφορηθεί κατά πόσον, υπό το φως των νέων δεδομένων, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο αφαίρεσης των στοιχείων της από το stop list. Μετά την πιο πάνω παρέμβαση, το αίτημα της καταγγέλλουσας ικανοποιήθηκε και τα στοιχεία της αφαιρέθηκαν από το stop list.

Παρέμβαση προς το Υπουργείο Εσωτερικών

- Εκ μέρους της Οργάνωσης «Accept», η οποία ιδρύθηκε με σκοπό την προάσπιση των δικαιώματων της ΛΟΑΔ κοινότητας στην Κύπρο - δηλαδή των Λεσβίων, των Ομοφυλόφιλων, των Αμφισεξουαλικών, και των Διαφυλικών προσώπων - υποβλήθηκε καταγγελία, κατά του Υπουργείου Εσωτερικών, αναφορικά με παράλειψη απάντησης σε επιστολή και καθυστέρηση διεκπεραίωσης αίτησης, που υπέβαλε η Οργάνωση για να εγγραφεί ως σωματείο, βάσει των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας. Μετά από γραπτή παρέμβαση της Αρχής, η διαδικασία ολοκληρώθηκε και η αίτηση της Οργάνωσης εγκρίθηκε.

Παρέμβαση προς την Υπηρεσία Μέρимνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων

- Κύπριος πολίτης προσέφυγε στην Αρχή, κατά της Υπηρεσίας Μέρимνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων, σε σχέση με καθυστέρηση στέγασης του ιδίου και της συζύγου του σε Κυβερνητικό Οικισμό, παρά το ότι είχαν παρέλθει δύο χρόνια περίπου, από την ημερομηνία που το σχετικό αίτημά τους είχε εξεταστεί και εγκριθεί. Ο καταγγέλλων υποστήριξε ότι η καθυστέρηση της Υπηρεσίας σχετιζόταν με την ηλικία του ιδίου και της συζύγου του. Μετά την παρέμβαση της Αρχής, στην οικογένεια του καταγγέλλοντα προτάθηκε στέ-

γαση σε διαθέσιμη οικιστική μονάδα σε συγκεκριμένο προσφυγικό Οικισμό, την οποία αποδέχτηκαν.

Παρέμβαση προς το Υπουργείο Άμυνας

- Κύπρια πολίτιδα με βουλγαρική καταγωγή, υπέβαλε καταγγελία σε σχέση με τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας του γιου της, επίσης Κύπριου πολίτη, ο οποίος γεννήθηκε στη Βουλγαρία από Βούλγαρο πατέρα. Η καταγγελία αφορούσε στην απόρριψη αιτήματος του γιου της καταγγέλλουσας να εξασφαλίσει, στη βάση σχετικής Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, σύντμηση της θητείας του ως Κύπριος εκ μητρογονίας με αλλοδαπό πατέρα. Η αίτηση απορρίφθηκε, επειδή, κατά τον χρόνο της γέννησης του αιτητή, η μητέρα του δεν ήταν Κύπρια πολίτιδα. Αν και η απόφαση στηρίχθηκε στη σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, κρίθηκε σκόπιμο να τεθεί στο Υπουργείο Άμυνας για προβληματισμό το ότι η εφαρμογή των προβλεπόμενων κριτηρίων είχε ως αποτέλεσμα, άτομα που έγιναν πολίτες της Δημοκρατίας με πολιτογράφηση ή εγγραφή, με δύο γονείς αλλοδαπούς στην καταγωγή, να καλούνται να υπηρετήσουν στην Εθνική Φρουρά τον τετραπλάσιο χρόνο από άτομα που, έστω μόνο εκ μητρογονίας, έχουν κυπριακή καταγωγή και/ ή υπηκοότητα. Καταληκτικά, η Αρχή διατύπωσε τη θέση ότι στην προκειμένη περίπτωση τίθεται ζήτημα παράκαμψης της αρχής της ίσης μεταχείρισης και ότι, εφόσον η πολιτεία κρίνει δικαιολογημένη την ευνοϊκή, στο θέμα αυτό, μεταχείριση των εκ μητρογονίας Κυπρίων πολιτών με αλλοδαπό πατέρα, ακόμα πιο κατανοητή είναι η ανάγκη για ειδική μεταχείριση των ατόμων που έγιναν Κύπριοι, χωρίς η καταγωγή κάποιου από τους γονείς του να είναι η κυπριακή. Μετά την πιο πάνω παρέμβαση, ο Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Άμυνας ενημέρωσε την Αρχή ότι, το Υπουργείο προχώρησε στην τροποποίηση της νομοθεσίας και στην καθιέρωση μειωμένης θητείας και σε Κύπριους πολίτες των οποίων και οι δύο γονείς είναι αλλοδαποί, ανάλογα και με την ηλικία που απέκτησαν την κυπριακή υπηκοότητα. Η καταγγέλλουσα ενημερώθηκε για τις πρόνοιες της νέας νομοθεσίας, καθώς και για τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσει ο γιος της για να εξασφαλίσει μειωμένη θητεία.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ

Η διερεύνηση ατομικών καταγγελιών με αντικείμενο τις διακρίσεις και τον ρατσισμό και η υποβολή Εκθέσεων με συγκεκριμένες εισηγήσεις και συστάσεις για αντιμετώπιση σε γενικότερο επίπεδο των φαινομένων αυτών, αποτέλεσε το επίκεντρο της δράσης της Αρχής, και κατά το 2011.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η Αρχή ολοκλήρωσε την εξέταση 138 ατομικών καταγγελιών. Για 32 από αυτές, οι οποίες αφορούσαν σε θέματα ρατσισμού και διακρίσεων που επηρέαζαν ομάδες προσώπων, υποβλήθηκαν 8 συνολικά Εκθέσεις με συγκεκριμένες εισηγήσεις και συστάσεις για αντιμετώπιση των φαινομένων ρατσισμού και διακρίσεων σε γενικότερο επίπεδο.

Συνοπτική Παρουσίαση Εκθέσεων

Οι Εκθέσεις που υπέβαλε η Αρχή κατά το 2011, μετά από τη διερεύνηση ατομικών καταγγελιών, παρουσιάζονται συνοπτικά πιο κάτω:

1. Μεταχείριση των ατόμων με νοπηκή υστέρνηση σχετικά με την παροχή συγκεκριμένων διευκολύνσεων (ΑΚΡ 95/2009)

Η καταγγελία υποβλήθηκε από τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Γονέων Καθυστερημένων Ατόμων και αφορούσε ισχυριζόμενη διακριτική μεταχείριση των ατόμων με νοπηκή υστέρνηση, σχετικά με την παροχή συγκεκριμένων διευκολύνσεων. Η Έκθεση εστίασε στα αιτήματα των καταγγελλόντων για παροχή γενικού επιδόματος διακίνησης και ειδικού επιδόματος μεταφοράς, για άτομα με αναπηρίες που φοιτούν σε παιδοκομικούς σταθμούς, σχολεία, κέντρα φροντίδας κτλ. καθώς και χορηγίας για αναπηρικό αυτοκίνητο.

Η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υπό την ιδιότητά της ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, έκανε αναφορά στη διεθνή και εγχώρια

νομοθεσία σχετικά με την απαγόρευση κάθε είδους διάκρισης και την ίση μεταχείριση των ατόμων με αναπηρία. Ιδιαίτερη μνεία έγινε στη Σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και σε πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το οποίο έκρινε ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση και την εργασία καλύπτει όχι μόνο τα ίδια τα άτομα με ειδικές ανάγκες αλλά και τα άτομα που έχουν την κύρια ευθύνη για τη φροντίδα τους («αρχή της διάκρισης από συσχετισμό»).

Καταλήγοντας, η Επίτροπος υπογράμμισε ότι τα άτομα με νοπτική υστέρηση συνιστούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη κοινωνική ομάδα καθώς οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αφορούν τόσο στην πρόσβαση όσο και στη συμμετοχή στο κοινωνικό περιβάλλον. Με την έννοια αυτή, η Επίτροπος τόνισε ότι είναι επιτακτική η ανάγκη άρσης όλων των δυσχερειών και θέσπισης των κατάλληλων υποστηρικτικών μέτρων για την αναπλήρωση και ανάπτυξη της αυτονομίας των ανθρώπων αυτών. Λόγω μάλιστα των αυξημένων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, στις πλείστες περιπτώσεις, τα άτομα αυτά αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν και εξαρτώνται από τους γονείς ή τους στενούς συγγενείς τους. Συνεπώς, κατέληξε η Επίτροπος, υποστήριξη και βοήθεια χρειάζονται και τα άτομα του περιβάλλοντος τους, που αναλαμβάνουν τη φροντίδα τους.

Στα πλαίσια αυτά, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, το οποίο πρόσφατα ανέλαβε την ευθύνη υλοποίησης της κοινωνικής πολιτικής στα θέματα των ατόμων με αναπηρίες, προωθήσει άμεσα την τροποποίηση των Σχεδίων Επιδόματος Διακίνησης, και, εξετάσει την προοπτική παροχής γενικού επιδόματος διακίνησης και ειδικού επιδόματος μεταφοράς για άτομα με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με νοπτική υστέρηση, που φοιτούν σε παιδοκομικούς σταθμούς, σχολεία, κέντρα φροντίδας και σε παρεμφερείς χώρους.

2. Χειρισμός αιτήματος καταβολής σύνταξης χρείας από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΑΚΡ 19/2011)

Αλλοδαπή, η οποία το 2003 τέλεσε γάμο με Κύπριο πολίτη, υπέβαλε καταγγελία σε σχέση με τον χειρισμό που έτυχε το αίτημα της για καταβολή σύνταξης χρείας, από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΚΑ).

Όπως αναφέρθηκε στην καταγγελία, τον Ιούνιο του 2008, ο σύζυγος της καταγγέλλουσας, με πρωτοβουλία της εγγονής του και χωρίς τη συναίνεση της ίδιας, μεταφέρθηκε σε Στέγη Ηλικιωμένων. Τελικά, ο σύζυγος απεβίωσε τον Νοέμβριο του 2008 και ακολούθως η καταγγέλλουσα αποτάθηκε στις ΥΚΑ υποβάλλοντας αίτηση για καταβολή σύνταξης χρείας, επισυνάπτοντας το πιστοποιητικό γάμου της με τον αποβιώσαντα και το πιστοποιητικό θανάτου του συζύγου της.

Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, οι αρμόδιες Υπηρεσίες την ενημέρωσαν προφορικά ότι δεν ήταν δικαιούχος σύνταξης χρείας, καθώς ο γάμος της με τον αποβιώσαντα ήταν εικονικός και, ως εκ τούτου, το αίτημα της θα απορριπτόταν. Ενόψει τούτου, η καταγγέλλουσα απέστειλε στην αρμόδια Αρχή επιστολή του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, ημερομηνίας 14 Αυγούστου 2009, από την οποία προκύπτει ότι έγινε δεκτή ιεραρχική προσφυγή που είχε υποβάλει κατά απόφασης της Διευθύντριας του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης να θεωρήσει το γάμο της ως «εικονικό». Μέχρι τη στιγμή της υποβολής της καταγγελίας και παρά την παρέλευση 15 μηνών από την υποβολή του αιτήματος για λήψη σύνταξης χρείας, οι ΥΚΑ δεν είχαν ανταποκριθεί με οποιονδήποτε τρόπο στο αίτημα της παραπονούμενης.

Από τη διερεύνηση προέκυψε ότι, το γεγονός της εισαγωγής του συζύγου της καταγγέλλουσας σε Στέγη Ηλικιωμένων και επομένως της μη ύπαρξης, κατά την άποψη των ΥΚΑ, συμβίωσης, αποτέλεσε και τον κύριο λόγο απόρριψης του αιτήματος της για λήψη σύνταξης χρείας. Δηλαδή, οι ΥΚΑ έκριναν ότι η καταγγέλλουσα δεν συζούσε με τον αποβιώσαντα κατά τον χρόνο του θανάτου του, καθώς αυτός διέμενε σε Στέγη Ηλικιωμένων, ούτε συντηρείτο αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από τον σύζυγο της, όπως προβλέπει ο Νόμος.

Η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέφρασε την άποψη ότι, η ως άνω ερμηνεία της έννοιας της «συμβίωσης» στα πλαίσια εφαρμογής του άρθρου 41 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, στερείται λογικού ερείσματος και πιθανόν να οδηγεί σε άδικα αποτελέσματα. Ειδικότερα, η γενικευμένη εφαρμογή της ως άνω ερμηνείας θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε απόρριψη του αιτήματος για σύνταξη χρείας και σε άλλες παρεμφερείς περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση που ο αποβιώσας σύζυγος νοσηλεύτηκε για μακρύ χρονικό διάστημα σε Νοσηλευτικό Ίδρυμα λόγω προβλημάτων υγείας είτε στην περίπτωση που αναγκάστηκε να απουσιάσει στο εξωτερικό

τους τελευταίους μήνες πριν από το θάνατο του. Η Επίτροπος, διατύπωσε τη θέση ότι η έννοια της «συμβίωσης» δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται με αποκλειστικό κριτήριο τον τόπο διαμονής των συζύγων, αλλά θα πρέπει να εξετάζεται στα πλαίσια του κατά πόσον η διαμονή των συζύγων σε διαφορετικό τόπο οφείλεται σε σοβαρή διατάραξη ή διακοπή των συζυγικών τους σχέσεων ή σε άλλους λόγους που δεν συνδέονται με τις μεταξύ τους σχέσεις.

Περαιτέρω, η Επίτροπος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση των ΥΚΑ δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη, καθώς δεν διαφαίνονται τα ακριβή στοιχεία που η αρμόδια Αρχή έλαβε υπόψη της κατά την εξέταση του ενδεχομένου η καταγγέλλουσα να συντηρείτο αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από τον αποβιώσαντα, ως προϋπόθεση για τη λήψη σύνταξης χρείας.

Επιπλέον, η Επίτροπος σημείωσε τη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στην ανταπόκριση της αρμόδιας Αρχής στο αίτημα της καταγγέλλουσας (σχεδόν τρία χρόνια), ειδικά εάν αναλογιστεί κανείς ότι αφορά σε παροχή που θα μπορούσε να είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαβίωση της αιτούσας.

Στη βάση του συνόλου των στοιχείων που εξετάστηκαν, η Επίτροπος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το αίτημα της καταγγέλλουσας για λήψη σύνταξης χρείας δεν έτυχε του δέοντος χειρισμού από τις ΥΚΑ. Κατ' αρχήν, η απόφαση για απόρριψη του αιτήματος στηρίχθηκε σε ιδιαίτερα περιοριστική ερμηνεία της έννοιας της «συμβίωσης», με μοναδικό κριτήριο τον τόπο διαμονής των συζύγων. Επιπλέον, δεν προέκυψε ότι η αρμόδια Αρχή προχώρησε στη δέουσα έρευνα, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσον η καταγγέλλουσα ήταν δικαιούχος σύνταξης χρείας, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει διαζευκτικά ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος.

Με αφορμή την υπό εξέταση περίπτωση, η Επίτροπος επεσήμανε το γεγονός ότι οι αρμόδιες Υπηρεσίες καλούνται, σήμερα, να εξετάσουν ένα σημαντικό αριθμό αιτήσεων για καταβολή σύνταξης χρείας σε αλλοδαπές γυναίκες νεαρής ηλικίας που έχουν τελέσει γάμο με Κύπριους ηλικιωμένους άντρες, αναφέροντας ότι το φαινόμενο αυτό έχει προβληματίσει ήδη την αρμόδια Αρχή. Όμως, σε κάθε περίπτωση, ανέφερε η Επίτροπος, θα πρέπει να διεξάγονται όλες οι δέουσες ενέργειες, ώστε ο χειρισμός των περιπτώσεων αυτών να γίνεται με τέτοιο τρόπο που να μην επιτρέπει οποιεσδήποτε αμφιβολίες για,

τυχόν, επιπρεασμό από προκαταλήψεις που μπορεί να συνδέονται με την εθνική καταγωγή ή άλλα χαρακτηριστικά των αιτητών.

Η Επίτροπος υπέβαλε την Έκθεσή της στην Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και στον Διευθυντή των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων με την εισήγηση όπως επανεξεταστεί άμεσα το αίτημα της καταγγέλλουσας υπό το φως όσων αναφέρθηκαν, και, για περαιτέρω προβληματισμό, ώστε να αποφευχθούν παρόμοιοι χειρισμοί στο μέλλον.

3. Παραχώρηση σύνταξης χρείας στις περιπτώσεις μακρόχρονης και σταθερής ελεύθερης συμβίωσης (ΑΚΡ 48/2011)

Ενώπιον της Αρχής κατά των Διακρίσεων τέθηκε καταγγελία σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 41 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου (Ν.59(I)/2010) από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΚΑ), στις περιπτώσεις ελεύθερης συμβίωσης, και, διατυπώθηκε ο ισχυρισμός ότι αυτός εγείρει ζητήματα διακριτικής μεταχείρισης στη βάση της οικογενειακής κατάστασης.

Η καταγγελία αφορούσε στην απόρριψη αιτήματος για λήψη σύνταξης χρείας, το οποίο υπέβαλε γυναίκα μετά το θάνατο του συντρόφου της. Όπως ανέφερε η καταγγέλλουσα, συζούσε με το συγκεκριμένο πρόσωπο για 67 συνεχή χρόνια μέχρι το θάνατό του τον Φεβρουάριο του 2010, χωρίς ουδέποτε να έχουν τελέσει γάμο. Μετά τον θάνατο του συντρόφου της, η καταγγέλλουσα υπέβαλε αίτημα στις ΥΚΑ, ζητώντας να λάβει σύνταξη χρείας, δεδομένου ότι ο αποθανών είχε συμπληρώσει τις σχετικές ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται για την παροχή τέτοιας σύνταξης. Το αίτημα, όπως αναφέρεται στη σχετική επιστολή των ΥΚΑ που στάλθηκε στην καταγγέλλουσα τον Απρίλιο 2010, απορρίφθηκε λόγω του γεγονότος ότι δεν είχε τελέσει γάμο με τον αποθανόντα, όπως απαιτεί το άρθρο 41 του Νόμου 59(I)/2010.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από σχετική βεβαίωση του Κοινοτάρχη της Κοινότητας στην οποία ζει η καταγγέλλουσα, αυτή συζούσε με τον αποβιώσαντα σύντροφο της από το 1943 μέχρι τον θάνατό του, δηλαδή για 67 συνεχή χρόνια, και απέκτησε μαζί του οκτώ παιδιά. Το ζευγάρι δεν προχώρησε στην τέλεση γάμου καθώς, κατά τον ουσιώδη χρόνο, αυτό απαγορευόταν λόγω συγγένειας εξ αγχιστείας (ο αδερφός της παραπονούμε-

νης παντρεύτηκε την αδερφή του συντρόφου της). Το ζευγάρι απέκτησε το πρώτο του παιδί το 1943 και όλα τα παιδιά έχουν αναγνωριστεί ως τέκνα του αποβιώσαντα.

Υπό το φως των πιο πάνω δεδομένων, η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διατύπωσε τη θέση ότι η συμβίωση της καταγγέλλουσας με τον αποβιώσαντα θα πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί «παρεμφερή κατάσταση» με αυτή του γάμου και σημείωσε ότι η προστασία του γάμου δεν μπορεί να συνδεθεί αιτιολογικά με την άρνηση απόδοσης έννομων συνεπειών στις περιπτώσεις μακρόχρονης ελεύθερης συμβίωσης.

Βάσει των στοιχείων που εξετάστηκαν, η Επίτροπος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στην προκειμένη περίπτωση επιφυλάσσεται άνιση και διακριτική μεταχείριση στη βάση της οικογενειακής κατάστασης. Ειδικότερα, η απόρριψη αιτήσεων για λήψη σύνταξης χρεώας από ζώντα σύντροφο εκτός γάμου αποτελεί διάκριση, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί επιτρεπτή, καθώς, βάσει όσων αναλύθηκαν, δεν δικαιολογείται πειστικά, δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη και δεν είναι αναγκαία για τη θεμιτή προστασία του γάμου.

Ιδιαίτερο προβληματισμό στην Επίτροπο προκάλεσε το ότι στον Νόμο προβλέπεται ως δικαιούχος της σύνταξης χρεώας μόνο «σύζυγος», κάτι που περιορίζει σημαντικά το πεδίο εφαρμογής του. Ως αποτέλεσμα, όλα τα ζευγάρια που συμβιώνουν εκτός γάμου αποκλείονται ουσιαστικά από την πρακτική διεκδίκηση ενός βασικού τους συνταγματικού δικαιώματος, του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλεια.

Λόγω της απουσίας νομικής ρύθμισης συμβιωτικών σχέσεων, η καταγγέλλουσα αποκλείεται από την πρακτική διεκδίκηση ενός βασικού δικαιώματος, της σύνταξης χρεώας. Ειδικότερα, η περίπτωση αυτή αναδεικνύει έντονα ότι οι συνέπειες από τη μη ρύθμιση, επηρεάζουν δυσμενώς αριθμό προσώπων, που επιλέγουν να συμβιώσουν εκτός γάμου και όχι μόνο τα άτομα με ομοερωτικό προσανατολισμό, όπως συχνά υποστηρίζεται.

Για τους λόγους αυτούς, η Επίτροπος επανέλαβε την εισήγηση όπως εξεταστεί, το συντομότερο δυνατό, το ενδεχόμενο εισαγωγής ρύθμισης των συμβιωτικών σχέσεων, με μακρόχρονο και σταθερό χαρακτήρα, ατόμων του αντίθετου και του ίδιου φύλου, στη βάση όσων αναφέρθηκαν παραπάνω. Περαιτέρω, εισηγήθηκε όπως εξεταστεί από τις αρμόδιες Αρχές το ενδεχόμενο τροποποίησης του άρθρου 41 του Νόμου 59(Ι)/2010, ώστε να συμπεριληφθούν ως δικαιούχοι σύνταξης χρεώας οι σύντροφοι μακρόχρονων

και σταθερών συμβιωτικών σχέσεων, πέραν του γάμου. Η Επίτροπος σημείωσε ότι κάτι τέτοιο θα συνέβαλλε σημαντικά στην άρση της άνισης μεταχείρισης που υφίσταται αυτή η ομάδα προσώπων.

4. Τέλεση του μυστηρίου της εξομολόγησης στα σχολεία (ΑΚΡ 42/2010)

Στην Αρχή κατά των Διακρίσεων υποβλήθηκε μία καταγγελία σχετικά με την τέλεση του μυστηρίου της εξομολόγησης από ιερείς εντός του σχολικού χώρου και στα πλαίσια του διδακτικού χρόνου και διατυπώθηκε ο ισχυρισμός ότι αυτό εγείρει ζητήματα σε σχέση με τον σεβασμό της ελευθερίας συνειδήσεως και της ελεύθερης εκδήλωσης των θρησκευτικών πεποιθήσεων τόσο των μαθητών όσο και των γονέων.

Όπως υποστηρίχθηκε, οι μαθητές ενημερώνονται για την επίσκεψη του ιερέα στο σχολείο τους λίγες ημέρες νωρίτερα και καλούνται να δηλώσουν συμμετοχή, χωρίς να μεσολαβεί η ενημέρωση και η συγκατάθεση των γονέων τους. Ακολούθως, σύμφωνα με την καταγγελία, οι μαθητές προσέρχονται είτε σε εκκλησάκι που υπάρχει εντός του σχολείου είτε σε άλλο προβλεπόμενο χώρο, κατά τη διάρκεια του σχολικού χρόνου και υπό την εποπτεία του εκπαιδευτικού προσωπικού του σχολείου.

Μετά από εξέταση όλων των στοιχείων, η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διατύπωσε την άποψη ότι μέσω της πρόσκλησης ιερέων σε σχολικούς χώρους πιθανόν να δημιουργείται μια πραγματική κατάσταση που να προκαλεί τελικά την υποχρέωση συμμετοχής στο μυστήριο της εξομολόγησης, καθώς μέσα στα στενά όρια της σχολικής κοινότητας εγκυμονεί πάντα ο κίνδυνος στιγματισμού όσων δεν μετέχουν. Στο πλαίσιο αυτό, η «προαιρετική» συμμετοχή των μαθητών σε μυστήρια που αποτελούν εκδήλωση των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων, δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για διακρίσεις, δυσμενείς ή ευμενείς, ανάμεσα σε εξομολογούμενους ή μη και πιθανόν να οδηγήσει σε αναταραχή εντός του σχολικού περιβάλλοντος.

Επιπλέον, η Επίτροπος επεσήμανε ότι το μυστήριο της εξομολόγησης προϋποθέτει μια στενή σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του πιστού και του πνευματικού. Πολλές φορές, ο πιστός επιλέγει τον πνευματικό στον οποίο ο ίδιος κρίνει ότι μπορεί να εξομολογηθεί και να αναζητήσει πνευματική καθοδήγηση. Περαιτέρω, η εχεμύθεια που χαρακτηρίζει

την εξομολόγηση, επεκτείνεται τόσο στο μυστήριο καθ' αυτό όσο και στη συμμετοχή του πιστού σε αυτό. Η διαδικασία, όπως περιγράφηκε τόσο από την καταγγέλλουσα όσο και από τη Διευθύντρια Μέσης Εκπαίδευσης, δημιούργησε σοβαρές αμφιβολίες στην Επίτροπο ως προς τη διασφάλιση της εχεμύθειας αυτής.

Περαιτέρω, η Επίτροπος εξέφρασε την άποψη ότι η τέλεση του μυστηρίου της εξομολόγησης στον σχολικό χώρο, αποδυναμώνει εντέλει τη θρησκευτικότητα και ιερότητα του μυστηρίου, καθώς αυτό εντάσσεται στα πλαίσια μιας ξεκάθαρα εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής διαδικασίας που γίνεται εντός του σχολείου. Επίσης, σύμφωνα με την Επίτροπο, η διαδικασία της εξομολόγησης εντός του σχολείου καθίσταται ακόμη πιο προβληματική λόγω της έλλειψης ενημέρωσης των γονέων από το σχολείο και της εξασφάλισης της συναίνεσης τους. Σχετικά, επισημάνθηκε ότι τόσο το Σύνταγμα όσο και οι διεθνείς συμβάσεις που δεσμεύουν την Κύπρο ορίζουν ότι ο ανήλικος καθοδηγείται για την επιλογή θρησκείας και για τον τρόπο άσκησης των θρησκευτικών του πεποιθήσεων από τους έχοντες τη νόμιμη επιμέλεια του.

Από την εξέταση όλων των πιο πάνω στοιχείων, η Επίτροπος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πρόσκληση ιερέων από τις Διευθύνσεις των σχολείων για τέλεση του μυστηρίου της εξομολόγησης με τη διαδικασία που αναλύθηκε εντός του σχολικού χώρου, κατά τη διάρκεια του διδακτικού χρόνου και υπό την επίβλεψη του εκπαιδευτικού προσωπικού, δεν μπορεί να κριθεί συμβατή με τις αρχές της θρησκευτικής ελευθερίας και της ουδετερότητας της Πολιτείας έναντι κάθε θρησκείας. Όπως αναλύθηκε, η τέλεση του μυστηρίου εντός του σχολείου δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για διακρίσεις, δυσμενείς ή ευμενείς, ενώ εγκυμονεί κινδύνους όσον αφορά στην αποκάλυψη των θρησκευτικών πεποιθήσεων ή της στάσης του κάθε μαθητή έναντι των χριστιανικών μυστηρίων.

Η Έκθεση της Αρχής υποβλήθηκε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού ως μια βάση για προβληματισμό και με εισήγηση να εξεταστεί η προοπτική αλλαγής της σημερινής πρακτικής να τελείται το μυστήριο της εξομολόγησης εντός των σχολείων.

5. Εκπαίδευση των Ρομά μαθητών στα δημόσια σχολεία και μη διδασκαλία στοιχείων της ιστορίας και κουλτούρας τους (ΑΚΡ 18/2008)

Από τη διερεύνηση του θέματος, διαφάνηκε ότι οι Ρομά μαθητές, ως μέλη της τουρκοκυπριακής κοινότητας, ιδίως σε σχολεία όπου παρατηρείται συγκέντρωσή τους, παίρνουν μαθήματα τουρκικής γλώσσας και πολιτισμού, σε συνδυασμό με ενισχυτική διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας. Το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ήταν ότι το γεγονός ότι οι μαθητές αυτοί, εκτός από Τουρκοκύπριοι είναι και Ρομά, δεν λήφθηκε υπόψη όσο θα έπρεπε στον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής που απευθύνεται στους μαθητές αυτούς. Η Επίτροπος συνέστησε στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ότι η εκπαίδευση που παρέχεται στους Ρομά μαθητές θα πρέπει, παράλληλα, να ανταποκρίνεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και να μην αποκλείει την ανάδειξη της χωριστής τους κουλτούρας, με παράλληλο στόχο τη μείωση όσο το δυνατόν περισσότερο των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου και σχολικής αποτυχίας.

Επεσήμανε, ιδιαίτερα, ότι το Υπουργείο θα πρέπει να εμπλέξει ενεργά τα μέλη της Ρομά κοινότητας σε ένα διάλογο για σχεδιασμό και εφαρμογή μεθόδων διδασκαλίας και εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα αποσκοπούν στην ουσιαστική και αποδοτική συμμετοχή των Ρομά μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία. Στα πλαίσια αυτά, η Επίτροπος υποστήριξε ότι, ενδεχομένως, θα πρέπει να εξεταστούν τρόποι για προσαρμογή των διδακτικών μεθόδων στα ιδιαίτερα γνωρίσματα, που πηγάζουν από τον διαφορετικό τρόπο ζωής τους, ενώ δεν θα πρέπει να αποκλειστεί το ενδεχόμενο καθιέρωσης, ίσως σε προαιρετικό επίπεδο, μαθημάτων αναφορικά με τα στοιχεία της πολιτιστικής τους κληρονομιάς, όπως είναι η τοπική τους ιστορία και γλώσσα, τα οποία μπορούν να παραδίδονται και από τα ίδια τα μέλη της Ρομά κοινότητας.

Επιπρόσθετα, η Επίτροπος υπογράμμισε την ανάγκη άμεσης υλοποίησης της εισήγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας του Συμβουλίου της Ευρώπης για δωρεάν μεταφορά από και προς το σχολείο στα παιδιά των Ρομά που ζουν στον οικισμό Πολεμιδιών.

6. Παραχώρηση προσφυγικού καθεστώτος σε ομοφυλόφιλη αιτήτρια ασύλου (ΑΚΡ 68/2011, ΑΚΡ 70/2011)

Η καταγγελία υποβλήθηκε από Ιρανή αιτήτρια ασύλου αναφορικά με την απόρριψη του αιτήματός της για άσυλο και την απόφαση για απέλαση της στη χώρα καταγωγής της. Η καταγγέλλουσα ανέφερε στην επιστολή της ότι ο εργοδότης της, στο Ιράν, την απέλυσε μόλις έμαθε ότι είναι ομοφυλόφιλη και την απείλησε ότι θα την κατάγγελλε στην αστυνομία ενημερώνοντας παράλληλα και την οικογένειά της. Λόγω του φόβου δίωξής της, εγκατέλειψε το Ιράν και ζήτησε άσυλο στην Κύπρο. Το αίτημά της απορρίφθηκε σε πρώτο βαθμό και στη συνέχεια υπέβαλε έφεση στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων η εξέταση της οποίας εκκρεμούσε όταν υποβλήθηκε η Έκθεση της Επιτροπής.

Παράλληλα, η οργάνωση ILGA-Europe (Equality for lesbian, gay, bisexual, trans and intersex people in Europe) έστειλε υποστηρικτική προς την καταγγέλλουσα επιστολή, τονίζοντας ότι η απέλασή της ενδέχεται να παραβιάζει την αρχή της μη-επαναπροώθησης και το δικαίωμά της στη ζωή.

Στην Έκθεσή της, η Επιτροπή Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκανε, μεταξύ άλλων, αναφορά στον περί Προσφύγων Νόμο, στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση των Βασανιστηρίων και στην κοινοτική Οδηγία 2004/83/ΕΚ για τη θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας. Και τα τρία αυτά νομικά κείμενα απαγορεύουν την απέλαση αιτητή ασύλου σε χώρα όπου υπάρχει κίνδυνος για τη ζωή του ή ενδέχεται να υποβληθεί σε βασανιστήρια. Η δε Οδηγία 2004/83/ΕΚ αναγνωρίζει τον σεξουαλικό προσανατολισμό ως λόγο δίωξης, στη βάση της ιδιότητας ως μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.

Συγχρόνως, η Επιτροπή παρέπεμψε σε σχετική απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και σε σύσταση της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στις οποίες γίνεται αναφορά στην αντιμετώπιση που τυγχάνουν οι ομοφυλόφιλοι στο Ιράν και διασαφηνίζεται ότι οι αιτητές ασύλου πρέπει να προστατεύονται από κάθε πολιτική ή πρακτική διάκρισης στη βάση του σεξουαλικού τους προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου. Επιπρόσθετα, έγινε μνεία στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στις Κατευθυντήριες Οδηγίες της Υπατης Αρμοστείας για τους

Πρόσφυγες αναφορικά με αιτήματα ασύλου στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου.

Καταλήγοντας, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η διεθνής νομοθεσία έχει θέσει ένα προστατευτικό πλέγμα σχετικά με την προστασία των ομοφυλόφιλων ατόμων από τις διακρίσεις, τα βασανιστήρια και κάθε είδους απάνθρωπη μεταχείριση. Από την προαναφερόμενη κοινοτική Οδηγία 2004/83/ΕΚ, συνάγεται ξεκάθαρα ότι ο διαφορετικός σεξουαλικός προσανατολισμός μπορεί να θεμελιώσει φόβο δίωξης. Ουσιώδες στοιχείο για την αναγνώριση του προσφυγικού καθεστώτος, είναι ο πραγματικός κίνδυνος βλάβης που διατρέχει ο αιτητής σε περίπτωση επιστροφής στη χώρα καταγωγής του.

Ενόψει των πιο πάνω, τόνισε η Επιτροπή, είναι εξαιρετικά κρίσιμο να εξεταστούν ενδελεχώς οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας ότι η προοπτική επιστροφής στη χώρα της μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη σωματική της ακεραιότητα ή ακόμα και τη ζωή της, λόγω του σεξουαλικού της προσανατολισμού, δεδομένης και της νομικής και κοινωνικής κατάστασης στη χώρα καταγωγής της.

7. Έκδοση εγγράφων διαμονής σε Έλληνες υπηκόους οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο νόμιμα πριν την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΑΚΡ 168/2008 κ.ά.)

Έλληνες υπήκοοι, που εγκαταστάθηκαν στην Κύπρο νόμιμα πριν την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπέβαλαν καταγγελία σε σχέση με την άρνηση του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης να τους παραχωρήσει καινούργια έγγραφα διαμονής («βεβαιώσεις εγγραφής») στη βάση της νομοθεσίας που σήμερα διέπει τη διαμονή των Ευρωπαίων πολιτών στην Κύπρο.

Οι καταγγέλλοντες εντάσσονται σε μια ευρύτερη κατηγορία Ελλήνων υπηκόων που εγκαταστάθηκαν νόμιμα στην Κύπρο πριν από την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), στη βάση ενός θεσμικού και νομικού πλαισίου που διευκόλυνε την εγκατάστασή τους στην Κύπρο. Λόγω της ένταξης στην Ε.Ε., και για σκοπούς ίσης μεταχείρισης όλων των Ευρωπαίων πολιτών, το συγκεκριμένο πλαίσιο καταργήθηκε και ζητήθηκε από τα πρόσωπα αυτά να διευθετήσουν ξανά το καθεστώς διαμονής τους στη βάση της νέας νομοθεσίας

(Ν. 7(I)/2007), η οποία προβλέπει ότι οι πολίτες της Ένωσης οι οποίοι δεν εργάζονται, έχουν δικαίωμα διαμονής στην Κύπρο, μόνο εφόσον διαθέτουν επαρκείς πόρους και ασφαλιστική κάλυψη ασθένειας. Αποτέλεσμα τούτου ήταν, μερικοί εξ αυτών, να μην πληρούν το ένα ή και τα δύο από αυτά τα κριτήρια, και, να αντιμετωπίζουν σήμερα πρόβλημα ανανέωσης των μεταναστευτικών τους εγγράφων και συνακόλουθα πρόσβασης σε βασικές κρατικές υπηρεσίες και κοινωνικές παροχές.

Η Επίτροπος έθεσε γραπτώς στο αρμόδιο Τμήμα το ερώτημα, κατά πόσον οι περιπτώσεις των παραπονούμενων θα μπορούσαν να αξιολογηθούν θετικά στη βάση του Άρθρου 14(1) του Ν.7(I)/2007, το οποίο παρέχει δικαίωμα μόνιμης διαμονής και εξαιρεί από τις προϋποθέσεις της επάρκειας πόρων και ασφάλισης υγείας όσους πολίτες της Ένωσης «έχουν διαμείνει νομίμως στη Δημοκρατία για συνεχή περίοδο πέντε ετών». Αν και το Τμήμα παρέλειψε να απαντήσει γραπτώς, από τον χειρισμό των υποθέσεων διαπιστώθηκε ότι αποτελεί πρακτική του, να μην παραχωρεί βεβαιώσεις εγγραφής σε πρόσωπα που δεν μπορούν να έχουν επαρκείς πόρους συντήρησης, ανεξαρτήτως των προσωπικών τους συνθηκών ή του χρονικού διαστήματος που ζουν στην Κύπρο. Θεωρεί δε, δυνατή, την ενεργοποίηση του Άρθρου 14(1) του Νόμου 7(I)/2007 μόνο σε περιπτώσεις Ευρωπαίων πολιτών που συμπληρώνουν πέντε χρόνια διαμονής με έγγραφα που εκδόθηκαν στη βάση του ίδιου του Νόμου.

Από την έρευνα προέκυψε ότι η πρακτική που το Τμήμα εφαρμόζε κατά τον ουσιώδη χρόνο ήταν αντίθετη με πρόσφατη απόφαση του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) (Υπόθεση: C-162/09), σύμφωνα με την οποία για την απόκτηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής που κατοχυρώνει η νομοθεσία, θα πρέπει να συνεκτιμούνται και περίοδοι διαμονής που συμπληρώθηκαν πριν την ημερομηνία που αυτή τέθηκε σε ισχύ- στην περίπτωση της Κύπρου, ο Φεβρουάριος του 2007.

Επίσης, προέκυψε ότι η προσέγγιση του Τμήματος δεν ήταν συμβατή ούτε με σχετική θέση/γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το θέμα, όπως αυτή καταγράφηκε στα πλαίσια εξέτασης παραπόνου που αφορούσε ειδικά στη μη παραχώρηση πιστοποιητικού μόνιμης διαμονής σε Ευρωπαίο πολίτη που ζει στην Κύπρο από το 2002. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διατύπωσε τη θέση ότι, το γεγονός ότι ο συγκεκριμένος πολίτης άρχισε να ζει στην Κύπρο πριν από την ένταξη στην Ε.Ε. δεν διαφοροποιεί τα δεδομένα της περίπτωσης του και ότι, η περίοδος που αυτός διέμεινε νόμιμα στην Κύπρο, πριν από τον

Φεβρουάριο του 2007, πρέπει να ληφθεί υπόψη στα πλαίσια εξέτασης του αιτήματός του να εξασφαλίσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής.

Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε ότι σε θέματα που αφορούν στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των Ευρωπαίων πολιτών εντός της Ένωσης, το στοιχείο που χαρακτηρίζει έντονα τη νομολογία του ΔΕΚ είναι η ερμηνεία των διατάξεων του κοινοτικού κεκτημένου κατά τρόπο που καθιστά ευκολότερη την πρακτική εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας.

Καταληκτικά, η Επίτροπος διατύπωσε τη θέση ότι το γεγονός ότι οι επηρεαζόμενοι εγκαταστάθηκαν νόμιμα στην Κύπρο στη βάση ενός θεσμικού πλαισίου που διευκόλυνε την εγκατάστασή τους, σε συνάρτηση με τα πολλά χρόνια διαμονής που πολλοί από αυτούς συμπλήρωσαν στην Κύπρο και τους οικογενειακούς δεσμούς που έχουν αναπτύξει, καθιστούν αντικειμενικά δικαιολογημένα, αν όχι επιβεβλημένα, τη νομική κατοχύρωση της διαμονής τους.

Υπό το φως όλων των πιο πάνω, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης επανεξετάσει την ερμηνευτική και πρακτική προσέγγιση του θέματος, λαμβάνοντας υπόψη και τις δικές της θέσεις για το θέμα, καθώς επίσης και το σχετικό νομολογιακό κεκτημένο.

8. Απόκτηση της κυπριακής υπηκοότητας από πρόσωπα των οποίων ο ένας γονέας είναι Τουρκοκύπριος και ο άλλος αλλοδαπός, ο οποίος εισήλθε ή διαμένει παράνομα στην Κύπρο (ΑΚΡ 33/2008 κ.ά.)

Αριθμός καταγγελιών υποβλήθηκαν στην Αρχή, κατά του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, σε σχέση με τις σημαντικές καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην εξέταση αιτήσεων που υποβάλλουν παιδιά που προέρχονται από γάμους Τουρκοκύπριων με αλλοδαπούς, για να τους παραχωρηθεί η κυπριακή υπηκοότητα. Στην πλειοψηφία οι καταγγελίες αφορούσαν σε αιτήσεις που υπέβαλαν παιδιά Τουρκοκυπρίων με Τούρκους υπηκόους και βρίσκονταν σε εκκρεμότητα για χρονικό διάστημα που κυμαινόταν γύρω στα 3 χρόνια.

Οι καθυστερήσεις είχαν δυσμενείς επιπτώσεις στην καθημερινή ζωή κάποιων από τους καταγγέλλοντες, κυρίως σε σχέση με την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και ευημερίας, την εγκατάσταση για σκοπούς εργασίας σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τη φοίτηση σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι η περί Αρχείου Πληθυσμού Νομοθεσία κατοχυρώνει γενικά σε κάθε πρόσωπο που έχει έστω ένα γονέα Κύπριο και γεννήθηκε μετά την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, το δικαίωμα να καταστεί Κύπριος πολίτης. Παράλληλα, όμως, εξαιρεί από τον πιο πάνω γενικό κανόνα, πρόσωπα των οποίων οποιοσδήποτε από τους γονείς τους εισήλθε ή παρέμεινε στην Κύπρο παράνομα, εκτός κι αν το Υπουργικό Συμβούλιο αποφασίσει διαφορετικά.

Για σκοπούς άσκησης της εξουσίας αυτής, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τον Φεβρουάριο του 2007 να εγκρίνει τα ακόλουθα κριτήρια, ένα τουλάχιστον εκ των οποίων πρέπει να πληρείται, για να ενεργοποιεί υπέρ του αιτητή την ευχέρεια που του παρέχει η νομοθεσία: 1. Αιτητές που γεννήθηκαν πριν τις 20.7.1974, 2. Αιτητές των οποίων ο αλλοδαπός γονέας δεν είναι Τούρκος υπήκοος, 3. Αιτητές των οποίων ο γάμος των γονέων τους τελέστηκε στο εξωτερικό οποτεδήποτε ή στην Κύπρο πριν από τις 20.7.1974, 4. Αιτητές των οποίων ο Τουρκοκύπριος γονέας είχε σχέσεις με τον Τούρκο γονέα ανεξάρτητα από τα γεγονότα του 1974 και 5. Αιτητές των οποίων οι γονείς κατοικούν στο χωριό Πύλα.

Όπως διαπιστώθηκε, στα πλαίσια της υφιστάμενης διαδικασίας, γίνεται μια αρχική αξιολόγηση της κάθε περίπτωσης και διαχωρίζονται οι αιτήσεις που πληρούν τα κριτήρια από αυτές που δεν τα πληρούν. Η αξιολόγηση αυτή, δεδομένου ότι έχουν προσκομιστεί όλα τα σχετικά έγγραφα, γίνεται αμέσως από το αρμόδιο Τμήμα.

Ακολούθως, οι αιτήσεις που πληρούν τα κριτήρια προωθούνται, με απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών, για εξέταση και έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η προώθηση αυτή, όμως, γίνεται κατά αραιά διαστήματα, και σε μικρούς αριθμούς, με αποτέλεσμα να συσσωρεύεται μεγάλος αριθμός αιτήσεων και να σημειώνονται καθυστερήσεις που φθάνουν μέχρι και τα 3 χρόνια.

Οι αιτήσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια, αν και παραλαμβάνονται και αρχειοθετούνται, δεν

εξετάζονται περαιτέρω, ενώ στους αιτητές δεν αποστέλλεται καμία γραπτή ενημέρωση.

Από την έρευνα προέκυψε, επίσης, ότι σε πρόσφατη Έκθεση για την Κύπρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) του Συμβουλίου της Ευρώπης, σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα, εκφράζεται λύπη για τις μεγάλες καθυστερήσεις που υπάρχουν και διατυπώνεται ανησυχία για το ότι, όπως αναφέρεται, «τα παιδιά πληρώνουν το τίμημα μιας ανεπίλυτης πολιτικής διαμάχης και διάκρισης που βασίζεται στην ιθαγένεια ενός από τους γονείς». Προτού καταλήξει στην τελική Έκθεση, η ECRI έλαβε υπόψη και τη θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας για το θέμα, ότι «η επίμαχη πρακτική εφαρμόζεται για να προστατέψει τη δημογραφική σύνθεση της Κύπρου, την οποία, παράνομα, η Τουρκία προσπαθεί να μεταβάλει από το 1974».

Η Επίτροπος ανέφερε ότι κατανοεί τις ιδιαιτερότητες που υπάρχουν στον χειρισμό τέτοιων ζητημάτων λόγω του πολιτικού προβλήματος και των επιπτώσεων του εθνικισμού και, γι' αυτό τον λόγο, κρίνει ότι κινείται προς την ορθή κατεύθυνση ο καθορισμός των συγκεκριμένων κριτηρίων. Ωστόσο, πρόσθεσε, ότι την προβληματίζει το φαινόμενο των καθυστερήσεων που παρατηρούνται και των επιπτώσεων που μπορεί να έχουν στην προσωπική ζωή των επηρεαζόμενων προσώπων, ιδιαίτερα στις επαγγελματικές και εκπαιδευτικές προοπτικές των νέων ανθρώπων. Σε σχέση με αυτό, η Επίτροπος επεσήμανε ότι το διοικητικό δίκαιο επιβάλλει στη διοίκηση να εξετάζει αιτήσεις που υποβάλλουν οι πολίτες μέσα σε «εύλογο» - ανάλογα με τις περιστάσεις - χρονικό διάστημα και κατέληξε ότι, κατά την άποψή της, η ανάγκη για «κατά περίπτωση» έλεγχο τού κατά πόσον πληρούνται τα κριτήρια του Υπουργικού Συμβουλίου, αν και δίνει κάποια εξήγηση, δεν αποτελεί επαρκή δικαιολογία για τέτοιας έκτασης καθυστερήσεις.

Αναφορικά με τον χειρισμό των αιτήσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια, η Επίτροπος θεωρεί ότι η μη ενημέρωση, γραπτώς, των αιτητών είναι προβληματική και επεσήμανε ότι, κάθε πολίτης έχει συνταγματικά και νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα, όχι μόνο να υποβάλλει γραπτές αιτήσεις προς τις δημόσιες Αρχές, αλλά και να λαμβάνει, γραπτώς, εντός εύλογου χρόνου ενημέρωση, αν όχι για την τελική κατάληξη, τουλάχιστον για την πορεία της υπόθεσής του.

Στη βάση όλων των πιο πάνω, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως το Υπουργείο Εσωτερικών και το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, μεριμνήσουν ώστε:

1. Όλες οι αιτήσεις που πληρούν τα σχετικά κριτήρια προωθηθούν το συντομότερο δυνατόν για λήψη τελικής απόφασης (έγκρισης).
2. Στο μέλλον, στις περιπτώσεις που πληρούνται τα κριτήρια, να ολοκληρώνεται η διαδικασία για την παραχώρηση της κυπριακής υπηκοότητας εντός λογικού χρονικού πλαισίου.
3. Οι αιτητές που δεν πληρούν τα κριτήρια να ενημερώνονται γραπτώς για τους λόγους που το αίτημά τους δεν μπορεί να προωθηθεί.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ
ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Κατά το 2011, η Αρχή εξέτασε αυτεπάγγελτα δύο θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος και υπέβαλε σχετικές Εκθέσεις με συστάσεις και εισηγήσεις.

Συνοπτική Παρουσίαση Εκθέσεων

Οι δύο Εκθέσεις που υπέβαλε η Αρχή μετά από αυτεπάγγελτη παρέμβαση, παρουσιάζονται συνοπτικά πιο κάτω:

1. Αντιμετώπιση πρόσφατων περιστατικών ρατσιστικής βίας από την Αστυνομία (ΑΚΡ/ΑΥΤ. 2/2011)

Αφορμή για την αυτεπάγγελτη παρέμβαση της Αρχής κατά των Διακρίσεων, αποτέλεσε σχετικό δημοσίευμα του ημερήσιου Τύπου και προκαταρκτική έρευνα, η οποία κατέδειξε τη διάπραξη σειράς περιστατικών ρατσιστικής βίας κατά μεταναστών.

Από την αλληλογραφία με την Αστυνομία διαφάνηκε ότι κατά την περίοδο μεταξύ 25 και 28 Αυγούστου 2011, διαπράχθηκαν απρόκλητες επιθέσεις ομάδας νεαρών προσώπων, που επέβαιναν σε συγκεκριμένου τύπου αυτοκίνητο, εναντίον μεταναστών ή Ελληνοκυπρίων, των οποίων τα χαρακτηριστικά έδιναν την εντύπωση ότι επρόκειτο για αλλοδαπούς. Παρά τις προσπάθειες της Αστυνομίας, δεν κατέστη δυνατός ο εντοπισμός των δραστών.

Η Επίτροπος παρατήρησε ότι, όπως και στο παρελθόν είχε καταδειχθεί, εκδηλώσεις βίας που υποκινούνται από ρατσιστικά κίνητρα δεν φαίνεται, δυστυχώς, να λείπουν από την κυπριακή κοινωνία, με το πρόβλημα να γίνεται πιο έντονο λόγω των ελλείψεων που διαφαίνονται όσον αφορά στους μηχανισμούς αναφοράς, καταγραφής, χειρισμού και παρακολούθησής τους. Στην παρούσα περίπτωση, όμως, για πρώτη φορά φαίνεται να παρατηρείται, σε τέτοιο βαθμό και ένταση, οργανωμένη εκδήλωση ρατσιστικής βίας εναντίον μεταναστών, χωρίς να αποκλείεται να υπάρχουν ακόμη περισσότερες ρατσιστικές επιθέσεις, που δεν έχουν καταγραφεί ή επανάληψης τέτοιων συμπεριφορών.

Τονίζοντας πως η ρατσιστική βία συνιστά μία από τις χειρότερες εκδηλώσεις ρατσισμού και ξενοφοβίας, που προσβάλλει βάνανυσα την ανθρωπινή αξιοπρέπεια του θύματος, και ενσταλάζει τον τρόπο σε ολόκληρες ευαίσθητες ομάδες ή κοινότητες, η Επίτροπος υπογράμμισε την ευθύνη του Κράτους για άμεση και αποφασιστική παρέμβαση, με την καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για εντοπισμό και εξιχνίαση των αδικημάτων, ώστε, αφενός, να τα αντιμετωπίζει στη βάση της αυξημένης απαξίας τους και, αφετέρου, να τα αξιολογεί στα πλαίσια του σχεδιασμού και της εφαρμογής των πολιτικών του για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και την εμπέδωση της ισότητας, με απώτερο στόχο την ουσιαστική ενίσχυση και εμβάθυνση της δημοκρατίας. Στα πλαίσια αυτά προέβη σε συγκεκριμένες εισηγήσεις, τις οποίες υπέβαλε στον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και στον Αρχηγό Αστυνομίας.

2. Εγγραφή αλλοδαπών μαθητών στα σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης¹ (ΑΚΡ ΑΥΤ 2/2009, ΑΚΡ 66/2010)

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, η Αρχή κατά των Διακρίσεων αποφάσισε να εξετάσει αυτεπάγγελα το ζήτημα της πρόσβασης των αλλοδαπών μαθητών στη δημόσια εκπαίδευση, ανεξάρτητα από το καθεστώς παραμονής των γονιών τους.

Αφορμή για την παρέμβαση ήταν άρνηση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού να ανακαλέσει σχετική εγκύκλιο που εξέδωσε το 2004, όπως είχε εισηγηθεί η Αρχή σε προηγούμενη παρέμβασή της², βάσει της οποίας ζητείτο από όλους τους Διευθυντές Δημοσίων και Ιδιωτικών Σχολείων Δημοτικής, Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης, να ενημερώνουν το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης για τους αλλοδαπούς μαθητές που εγγράφουν, αναφέροντας και τα στοιχεία των γονιών τους, ώστε να γίνονται εξετάσεις κατά πόσον αυτοί διαμένουν παράνομα στην Κυπριακή Δημοκρατία. Στην Έκθεση που τότε εκπονήθηκε σημειώθηκε ότι η επίμαχη εγκύκλιος παρόλο που δεν απαγορεύει ρητά την πρόσβαση των αλλοδαπών στην εκπαίδευση, στην πράξη αποτρέπει μια μερίδα αλλοδαπών να εγγράψουν τα παιδιά τους στα σχολεία φοβούμενοι δίωξη από τις μεταναστευτικές Αρχές και οδηγεί στην παραβίαση του δικαιώματος στην εκπαίδευση των αλλοδαπών παιδιών.

Μετά την έναρξη της αυτεπάγγελτης έρευνας, στην Αρχή λήφθηκε και ατομική καταγγε-

λία για το ίδιο ζήτημα, από τον επιστημονικό Διευθυντή του Εθνικού Παρατηρητηρίου RAXEN, ο οποίος ανέφερε στην Αρχή ότι Διευθυντές σχολείων αρνούνται να εγγράψουν παιδιά των οποίων οι γονείς δεν έχουν άδεια παραμονής.

Στην νέα Έκθεση που εκπονήθηκε, παρατίθεται ξανά το γενικό θεσμικό πλαίσιο που διασφαλίζει το δικαίωμα στην εκπαίδευση και οι βασικές θέσεις της Αρχής για το θέμα. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην τέταρτη Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) για την Κύπρο, στην οποία, αν και χαρακτηρίζεται ως θετική η εξέλιξη ότι έχουν δοθεί οδηγίες στους Διευθυντές των σχολείων να εγγράφουν όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές, επισημαίνεται ότι - όπως και δημόσιοι λειτουργοί έχουν παραδεχτεί - η νέα πολιτική δεν εφαρμόζεται πάντα στην πράξη και ότι τα στοιχεία επικοινωνίας των αλλοδαπών μαθητών αποστέλλονται τακτικά στην Αστυνομία. Η ECRI, κατά συνέπεια, εισηγείται την επίσημη απόσυρση της εγκυκλίου του 2004, βάσει της οποίας οι Αρχές των σχολείων οφείλουν να ενημερώνουν τις μεταναστευτικές Αρχές για τα στοιχεία επικοινωνίας των γονέων αλλοδαπών μαθητών, καθώς και τη σχετική ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών.

Η Έκθεση της Αρχής κατά των Διακρίσεων υποβλήθηκε στους Υπουργούς Εσωτερικών και Παιδείας και Πολιτισμού, με εισήγηση να αναθεωρηθεί η υφιστάμενη πρακτική και να αποσυρθεί η επίμαχη εγκύκλιος.

Σημειώνεται ότι, μετά την υποβολή της Έκθεσης, και συγκεκριμένα στις 8 Φεβρουαρίου 2012, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να ανακαλέσει την επίμαχη εγκύκλιο του 2004. Ακολούθως, το Υπουργείο κυκλοφόρησε νέα εγκύκλιο, με την οποία, αφενός ενημέρωσε τις Διευθύνσεις των σχολείων για την ανάκληση της παλαιότερης εγκυκλίου και αφετέρου ζήτησε να τερματιστεί η πρακτική ενημέρωσης των μεταναστευτικών Αρχών.

1. Μετά την έναρξη της αυτεπάγγελτης έρευνας της Αρχής για το θέμα, λήφθηκε και σχετική ατομική καταγγελία.

2. ΑΚΡ 20/2005, «Έκθεση Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων αναφορικά με την παραβίαση του δικαιώματος των αλλοδαπών μαθητών στην εκπαίδευση», 8 Απριλίου 2005.

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

Ο Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως Αρχή κατά των Διακρίσεων, έχει την αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, να ενεργεί ως ανεξάρτητος φορέας εναντίον κάθε μορφής διάκρισης και για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Ενόψει αυτής της αρμοδιότητας και λαμβάνοντας υπόψη προηγούμενες σχετικές παρεμβάσεις, η Επίτροπος προχώρησε, κατά το 2011, σε γραπτή Τοποθέτηση αναφορικά με την ανάγκη θεσμοθέτησης ενός συμφώνου συμβίωσης μεταξύ ετερόφυλων και ομόφυλων ζευγαριών.

Η Τοποθέτηση παρουσιάζεται συνοπτικά πιο κάτω:

Τοποθέτηση αναφορικά με την ανάγκη θεσμοθέτησης ενός συμφώνου συμβίωσης μεταξύ ετερόφυλων και ομόφυλων ζευγαριών (ΑΚΡ ΤΟΠ 1/2011)

Σύμφωνα με την Επίτροπο, η αναγκαιότητα νομικής κατοχύρωσης της συμβίωσης είναι επιτακτική, καθώς στην Κύπρο, σήμερα, η χωρίς γάμο συμβίωση, ακόμα και μακρόχρονη και σταθερή, δεν συνεπάγεται δικαιώματα ούτε ρυθμίζει περιουσιακές ή άλλες σχέσεις μεταξύ των συντρόφων. Η ρύθμιση αυτή αποτελεί ανταπόκριση σε μία εξελισσόμενη κοινωνική πραγματικότητα και σε πραγματικές ανάγκες ατόμων που είναι ισότιμα μέλη της κοινωνίας μας. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και ενισχύεται τόσο από τις αντίστοιχες νομοθετικές πρόνοιες πολλών ευρωπαϊκών χωρών όσο και από τις επιταγές του ευρωπαϊκού και διεθνούς δικαίου για εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης. Πρόδηλα, η καθιέρωση ενός τέτοιου συμφώνου θα δώσει την ευκαιρία σε έναν αριθμό ατόμων να προσδώσουν μονιμότερες και έννομες συνέπειες στη συμβίωσή τους, οι οποίες θα προκύπτουν από την ελεύθερη τους βούληση.

Η Επίτροπος υπογράμμισε ότι, η νομοθεσία και οι κανονιστικές ρυθμίσεις για τις νέες μορφές συμβίωσης δεν μπορούν να αγνοούν ή να αποκλείουν από το ρυθμιστικό τους πεδίο, τους ομόφυλους συντρόφους. Μια τέτοια εξαίρεση θα ισοδυναμούσε με διάκριση στη βάση του σεξουαλικού προσανατολισμού και παραβίαση του δικαιώματος στην ανάπτυξη της προσωπικότητας, ενώ παράλληλα θα αγνοούσε την ταχύτητα εξελισσόμενη ευρωπαϊκή νομοθεσία και νομολογία, παραβλέποντας μια νέα κοινωνική πραγματικότητα και ανάγκη.

Η Επίτροπος σημείωσε ότι, αρμόδια να κρίνει και να προχωρήσει σε νομική ρύθμιση των εκτός γάμου συμβιώσεων είναι η νομοθετική εξουσία, συνεκτιμώντας και αξιολογώντας τη μεγάλη ποικιλία θεσμικών ρυθμίσεων που έχουν υιοθετήσει άλλες χώρες. Σε κάθε περίπτωση, δεν θεωρεί ότι η θεσμοθέτηση των συμβιώσεων θα θέσει σε κίνδυνο την κλασσική έννοια του γάμου ή την παραδοσιακή μορφή της οικογένειας ούτε και θα μεταβάλει τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά τους. Εξάλλου, όπως ανέφερε η Επίτροπος, η καθόλα θεμιτή προστασία του γάμου και της οικογένειας δεν μπορούν να επιτευχθούν με παραγνώριση των υπαρκτών, στην κοινωνία, ελεύθερων συμβιώσεων ή την άρνηση ανάληψης ρυθμιστικής δράσης, ή ακόμα με πρακτικές υποβάθμισης των συμβιωτικών σχέσεων.

Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε ότι όπου οι εκτός γάμου, ετερόφυλες ή ομόφυλες, συμβιώσεις έχουν αναγνωριστεί, η γνώμη των πολιτών αναφορικά με αυτού του είδους τις σχέσεις, γίνεται θετικότερη. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επίτροπος υποστήριξε ότι η ύπαρξη νομοθεσίας μπορεί να συνδράμει στη διάπλαση συνειδήσεων και στην κατάρριψη των προκαταλήψεων έναντι των ατόμων που επιλέγουν αυτή τη μορφή συμβίωσης.

Η Τοποθέτηση υποβλήθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών και στον Πρόεδρο της Βουλής, με σκοπό να μελετηθεί το περιεχόμενό της προς την κατεύθυνση της κατοχύρωσης του συμφώνου συμβίωσης μεταξύ ομόφυλων και ετερόφυλων ζευγαριών.

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο EQUINET

Από το 2007, η Αρχή κατά των Διακρίσεων είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Equinet. Στο Δίκτυο αυτό συμμετέχουν οι ανεξάρτητες Αρχές/Οργανισμοί που έχουν αρμοδιότητα την υλοποίηση των ευρωπαϊκών Οδηγιών κατά των διακρίσεων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σύσταση και λειτουργία του Δικτύου αποσκοπεί στη συνεργασία και συντονισμό των μελών για πιο αποτελεσματική δράση και, στα πλαίσια αυτά, ανταλλάσσονται απόψεις σε ό,τι αφορά στην καλύτερη εφαρμογή των Οδηγιών κατά των διακρίσεων, συντάσσονται εκθέσεις και αποστέλλονται στην τράπεζα πληροφόρησης του δικτύου, πληροφορίες για συγκεκριμένες υποθέσεις/ καταγγελίες και πρακτικές χειρισμού τους. Επίσης, διοργανώνονται εξειδικευμένα εκπαιδευτικά σεμινάρια για το προσωπικό των Αρχών μελών του.

Κατά το 2011, η Αρχή συμμετείχε με τη Λειτουργό κα Θέκλα Δημητριάδου στην ομάδα εργασίας του Δικτύου Equinet για την Επικοινωνία (Equinet's Working Group on Communication Strategies and Practices).

2. Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά Συνέδρια/Σεμινάρια

Η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Λειτουργοί της Αρχής συμμετείχαν και κατά το 2011 σε ευρωπαϊκά Συνέδρια και Σεμινάρια που αφορούσαν στην καταπολέμηση των διακρίσεων. Συγκεκριμένα:

- Ο Προϊστάμενος της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας παρακολούθησε Σεμινάριο που έγινε στις Βρυξέλλες, στις 28 Απριλίου 2011, με τίτλο “Legal Developments and Concepts in the Field of Equality and non-Discrimination in Europe”.
- Η Λειτουργός της Αρχής κα Ζηναΐδα Ονουφρίου συμμετείχε σε Συνέδριο που έγινε στο Εδιμβούργο, στις 28 Απριλίου 2011, με θέμα «Challenging Homophobia in Education - Promoting Good Practices».

- Ο Προϊστάμενος της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας συμμετείχε στην κυπριακή αποστολή που πήρε μέρος σε δύο Συνέδρια που έγιναν το πρώτο στη Μάλτα, στις 2 Ιουλίου 2011 και το δεύτερο στη Ρόδο, στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 2011, με θέμα «Νέες Πραγματικότητες στη Μεσόγειο για την Ευρώπη: Μετανάστευση και Άσυλο στην Ελλάδα, την Κύπρο και τη Μάλτα» («Europe's new Mediterranean Reality: Migration & Asylum in Greece, Cyprus, & Malta»).
- Ο Προϊστάμενος της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας παρακολούθησε Σεμινάριο που έγινε στο Ταλίν, στις 29 και 30 Σεπτεμβρίου, με τίτλο “Discrimination on the Ground of Sexual Orientation - How to Overcome the Barriers to Public Policy Making”.
- Η Λειτουργός της Αρχής κα Θέκλα Δημητριάδου συμμετείχε σε Συνάντηση που έγινε στη Βιέννη, στις 13 και 14 Οκτωβρίου 2011, μεταξύ του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), των ανεξάρτητων Αρχών κατά των διακρίσεων και Ινστιτούτων προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τη Συνάντηση συγκάλεσε το FRA με σκοπό τη βελτίωση της συνεργασίας και συντονισμού των συμμετεχόντων ειδικά σε θέματα επικοινωνίας («How can we build ever better cooperation and communication between FRA, NHRIs and National Equality Bodies»).
- Η Λειτουργός της Αρχής κα Κατερίνα Χαρίτου εκπροσώπησε την Αρχή στην 5η Σύνοδο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα Ισότητας που έγινε στην πόλη Poznan της Πολωνίας, στις 14 και 15 Νοεμβρίου 2011 (5th European Equality Summit: Promoting Equality at the Local and Regional Level).
- Η Λειτουργός της Αρχής κα Ζηναΐδα Ονουφρίου συμμετείχε σε Συνέδριο που διοργάνωσε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) στη Βαρσοβία, στις 21 και 22 Νοεμβρίου 2011, με θέμα «Dignity and Rights of Irregular Immigrants».
- Ο Προϊστάμενος της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας, στα πλαίσια της ιδιότητας του ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), συμμετείχε σε Συνάντηση

του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες, στις 4 με 5 Δεκεμβρίου 2011 (13th FRA Management Board Meeting).

Συμμετοχές σε διεθνή Συνέδρια/Σεμινάρια, κατά τη διάρκεια του 2011, είχαν η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Λειτουργοί της Αρχής, και στα πλαίσια της ιδιότητας της Αρχής ως μέλους του Δικτύου Equinet. Συγκεκριμένα:

- Ο Προϊστάμενος της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας παρακολούθησε νομικό Σεμινάριο που έγινε στις Βρυξέλλες, στις 28 Μαρτίου 2011, για τους επικεφαλής των Αρχών μελών του Δικτύου, με θέμα τις νομικές εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο στους τομείς της ισότητας και της μη διάκρισης. (Equinet High-level Legal Seminar: Legal Developments and Concepts in the Field of Equality and Non-Discrimination).
- Η Λειτουργός της Αρχής κα Θέκλα Δημητριάδου συμμετείχε σε Συνάντηση της ομάδας εργασίας του Δικτύου Equinet για την επικοινωνία (Equinet's Working Group on Communication Strategies and Practices) που έγινε στη Βιέννη, στις 13 Οκτωβρίου 2011.
- Τέλος, η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κα Ελίζα Σαββίδου και ο Προϊστάμενος της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας έλαβαν μέρος στην Ετήσια Γενική Συνέλευση του Equinet για το έτος 2011 (Equinet Annual General Meeting 2011), σε Συνάντηση των επικεφαλής των Αρχών μελών του Δικτύου (Equinet High Level Meeting) και σε θεσμική Συνάντηση που διοργάνωσε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) με τα μέλη του Equinet. Οι εκδηλώσεις αυτές έγιναν στις Βρυξέλλες, μεταξύ 28 και 30 Νοεμβρίου 2011.

3. Συμμετοχή στην Εθνική Ομάδα Εργασίας κατά των Διακρίσεων

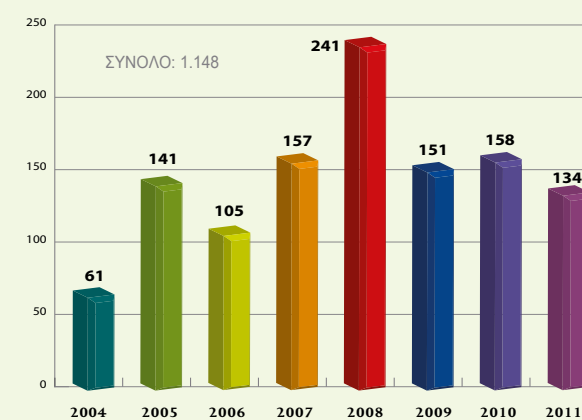
Η Αρχή συνέχισε και κατά το 2011 να είναι μέλος της Εθνικής Ομάδας Εργασίας για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων, η οποία συστάθηκε στα πλαίσια της πανευρωπαϊκής εκστρατείας “For Diversity Against Discrimination” που διοργανώνει η Ευρωπαϊκή Επι-

Στα πλαίσια συμμετοχής στην Εθνική Ομάδα Εργασίας και μετά από σχετική πρόσκληση, ο Λειτουργός της Αρχής κ. Γιώργος Κακότης συμμετείχε στην κριτική επιτροπή, η οποία σε Συνεδρία της, που έγινε στις 6 Δεκεμβρίου 2011, αξιολόγησε τις κυπριακές συμμετοχές σε πανευρωπαϊκό Διαγωνισμό Δημοσιογραφίας, που προκήρυξε η Ε.Ε για το 2011, με τίτλο «Μαζί κατά των Διακρίσεων».

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

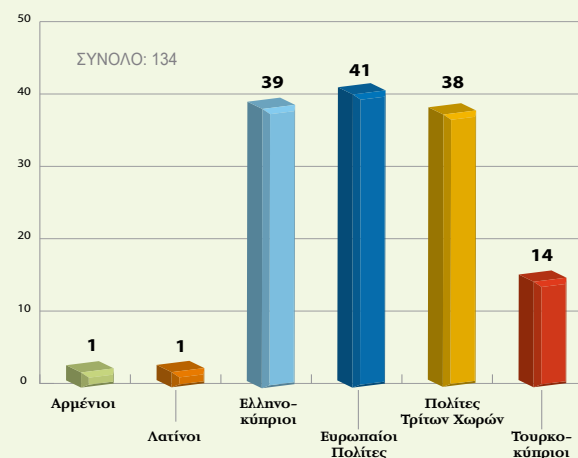
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι καταγγελίες που υποβλήθηκαν κατά το 2011 ανήλθαν στις 134. Συνολικά, από τη σύστασή της το Μάιο του 2004 μέχρι και το τέλος του 2011, η Αρχή κατά των Διακρίσεων έλαβε 1.148 καταγγελίες, οι οποίες, ανά έτος, ήταν οι ακόλουθες: (Γράφημα 1)

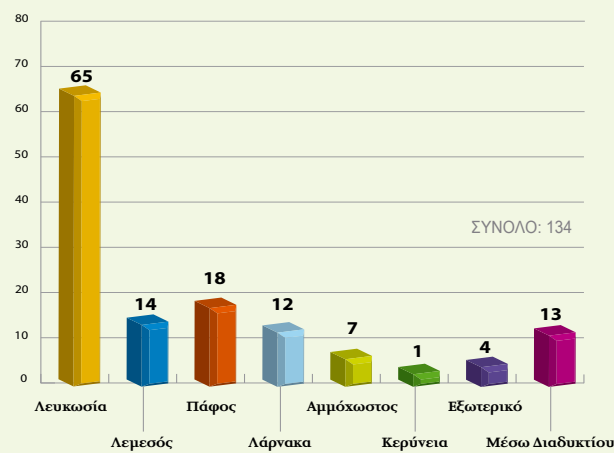
Γράφημα 1

Σε σχέση με την καταγωγή τους, οι καταγγέλλοντες κατηγοριοποιήθηκαν ως ακολούθως (Γράφημα 2).

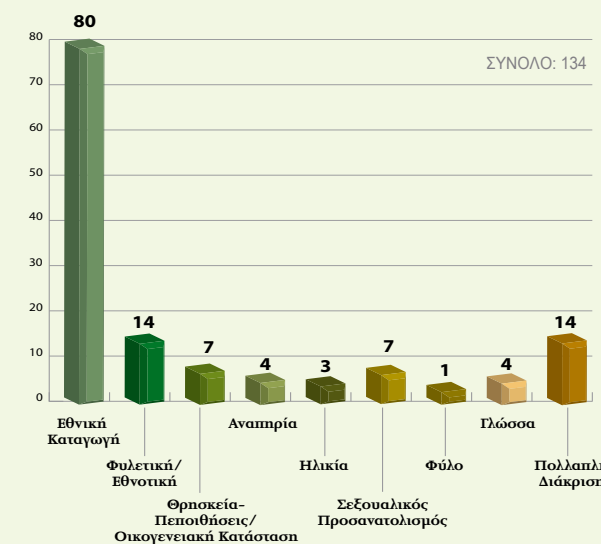
Γράφημα 2

Όσον αφορά στη γεωγραφική προέλευση των καταγγελιών, 65 καταγγελίες προέρχονταν από την Επαρχία Λευκωσίας, 14 καταγγελίες από την Επαρχία Λεμεσού, 18 καταγγελίες από την Επαρχία Πάφου, 12 καταγγελίες από την Επαρχία Λάρνακας, 7 καταγγελίες από την Επαρχία Αμμοχώστου, 1 καταγγελία από την Επαρχία Κερύνειας και 4 καταγγελίες από το εξωτερικό. Επίσης, σε 13 καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην Αρχή μέσω διαδικτύου, δεν καταγραφόταν και ούτε μπορούσε να προσδιοριστεί η γεωγραφική προέλευση των καταγγελλόντων. (Γράφημα 3)

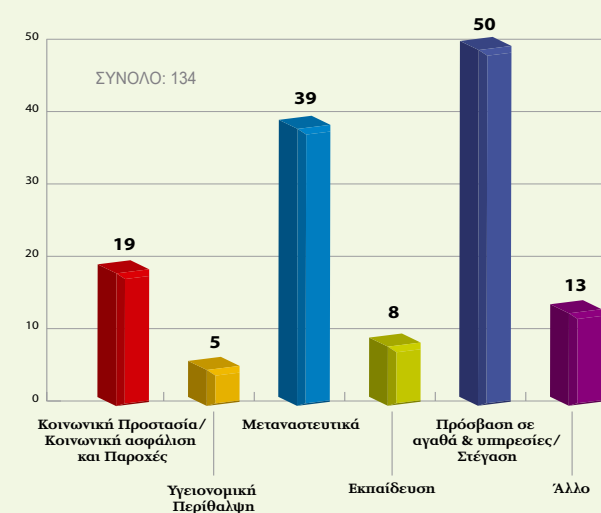
Γράφημα 3

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, η μεγάλη πλειοψηφία των καταγγελιών που έλαβε η Αρχή κατά το 2011, συγκεκριμένα 80 από τις 134, αφορούσε σε διακρίσεις στη βάση της εθνικής καταγωγής ενός προσώπου ή ομάδας προσώπων. Συνολικά, στη βάση των λόγων διάκρισης που αφορούσαν, οι καταγγελίες ταξινομήθηκαν ως εξής: (Γράφημα 4)

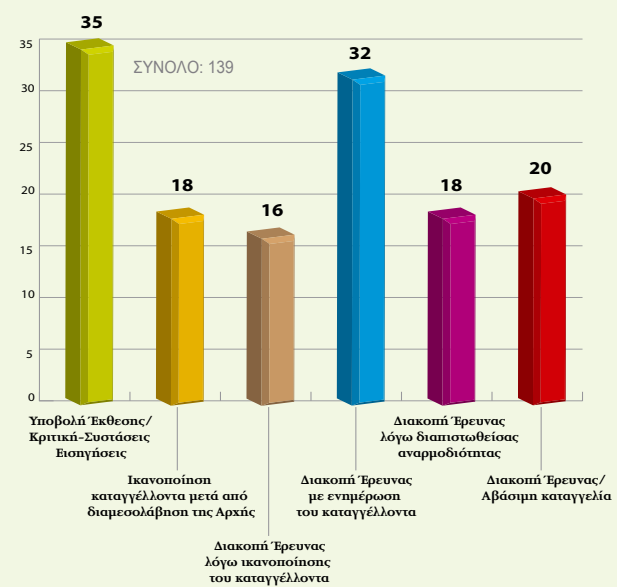
Γράφημα 4

Οι περισσότερες από τις καταγγελίες που υποβλήθηκαν το 2011, αφορούσαν σε διακρίσεις στον τομέα της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης και της στέγασης (50), και σε διακρίσεις σε σχέση με μεταναστευτικά ζητήματα (39). Συνολικά, σε ό,τι αφορά στους τομείς που καταγγέλθηκε διάκριση, οι καταγγελίες κατατάχθηκαν ως εξής: (Γράφημα 5)

Γράφημα 5

Κατά το 2011 διεκπεραιώθηκε η διερεύνηση 139 καταγγελιών με τα ακόλουθα αποτελέσματα: (Γράφημα 6)

Γράφημα 6

ΑΡΧΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων